

ної зв'язності, перекриттям інфраструктурних каналів (освітніх, ЗМІ, соціальних ліфтів та ін.) на тлі збільшення впливовості геополітичного середовища. У монографії приділено увагу й російсько-українській війни, що досліджується як взаємодія схожих політичних систем, але на різному етапі розгортання «кризового синдрому модернізації».

На нашу думку, обрана авторкою методологія та запропонований категоріально-понятійний апарат відповідають рівню сучасних політичних досліджень. Проте потрібно вказати, що, попри безперечну значущість запропонованого дослідження, монографія має недоліки. Так, з одного боку, перевагою роботи є науковість і стислість, логічна та концептуальна цілісність, глибоке проникнення в суть проблеми. З іншого, суттєвим недоліком виступає стилістична сухість, однотипність конструкцій, які були б більш доречними в суто науковому дослідженні, а не в монографії, покликаній популяризувати ідеї.

Втім, ці зауваження не є принциповими і не впливають на високу оцінку здійсненого дослідження та його монографічної репрезентації. Ще раз підкреслимо, що рецензована монографія має соціальну та науково-теоретичну базу, ґрунтується на достатньому обсязі історико-фактичного матеріалу, що забезпечує об'єктивність і достовірність отриманих результатів.

Вважаємо, що монографія Тетяни Пояркової має чимале теоретичне значення і практичну цінність і може бути рекомендована насамперед для широкого кола читачів взагалі та викладачів і студентів гуманітарного напрямку зокрема.

І. С. Монолатій, В. Й. Климончук
(Івано-Франківськ)

ГУМАНІСТИЧНІ ДИСКУРСИ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІОГУМАНІТАРИСТИКИ: «ЗА» І «ПРОТИ»

(Рец.: Гуманітарний дискурс: політика, управління, влада [Текст]: [Коллективна монографія] / За заг. ред. О.А. Івакіна, І.В. Шамши, Д.В. Яковлева. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2015. – 468 с.)

Не секрет, що українська соціогуманітаристика робить лише перші кроки у напрямку гуманізації освітнього й наукового простору. Причиною цьому – об'єктивні та суб'єктивні чинники, донедавна «зашореність» як окремих галузей знання, так і її репрезентантів.

Спробою подолати ці негативні тенденції вбачаємо вихід у світ колективної праці «Гуманітарний дискурс: політика, управління, влада». Зокрема 28 текстів, презентованих у виданні факультету правової політології та соціології Національного університету «Одеська юридична академія», лише підтверджують складність і багатовимірність взає-

модій філософського, політологічного та соціологічного дискурсів сучасної науки. Власне про вплив на неї йдеться у авторських текстах, які, за їхнім задумом, становлять взаємопов'язану тріаду «політика – управління – влада». Звісно автори поставили перед собою високу академічну планку – обґрунтувати логіку таких взаємодій через призму визнання «Іншого» (с. 7-210), актуалізації моделей раціональності і/або легітимності (с. 211-382), пошуку індивідуальної та соціальної дії (с. 383-467). А що вже самий обсяг рецензованих тематичних блоків є значним, то виразним тут є набір інструментарію, який використали автори: політична історія, політологія права, галузеві соціологічні теорії, культурологія тощо.

У першому, «філософському», тематичному блоці, який об'єднує 12 текстів, знайдемо спроби відповісти на питання про логіку гуманітарних дискурсів (с. 7-19), розуміння категорії влади у класичній філософії (с. 20-31), екзистенційну проблематику суспільного буття (с. 32-56), політичний час як добу людського буття (с. 57-68), релятивізм і проблему «Іншого» (с. 69-106), стану державно-конфесійних відносин (с. 107-119), культурно-антропологічний вимір справедливості (с. 120-134), філософсько-правові аспекти насильства в політиці (с. 135-154), значення власності в соціальній державі (с. 155-166), марксистсько-ленінську ідеологічну спадщину в кримінальному праві (с. 167-182), етику як основу суспільного консенсусу в умовах політичного плюралізму (с. 183-191), а також паритетну концепцію політичної справедливості (с. 192-208).

Другому, власне «політологічному», блокові притаманна пильна увага до актуальних проблем політології права власне в українських реаліях. Це, зокрема, одинадцять досліджень часу «великого вибору» (с. 211-226), суті політичного механізму формування соціального капіталу (с. 227-252), політичних чинників формування партійної системи України (с. 253-268), толерантності як принципу політичної дії (с. 269-285), особливостей Е-уряду як інструменту забезпечення раціонального та легітимного управління (с. 286-297), чинників політико-правового регулювання інформаційних пріоритетів в Україні (с. 298-312), суті політичного представництва (с. 313-325), формування громадянської ідентичності (с. 326-338). Дещо осібно уміщені у цьому розділі студії особливостей російської пропаганди анексії Криму (с. 339-357), геополітичної визначеності литовських еліт (с. 358-370), а також глобального інформаційного суспільства (с. 371-380).

У завершальному третьому розділі знаходимо специфічне розуміння соціологічного виміру окресленої у монографії проблеми. Його презентують п'ять текстів про пошуки суб'єкта соціальної дії (с. 383-411), глобальний порядок та його критиків (с. 412-423), соціокультурну ідентичність (с. 424-433), глобалізацію як чинник змін (с. 434-448), владу як чинник соціальних трансформацій (с. 449-465).

Загалом можна стверджувати, що авторському колективу вдалося реалізувати основні дослідницькі завдання, зокрема показати взаємопов'язаність сфер політики, державного управління та їх логічного виразу – політики – у дискурсі сучасної соціогуманітаристики, розкрити її основні напрямки, окреслити проблемне поле й запропонувати свій «рецепт» раціонального й легітимного оновлення інтеракцій. Поза цим, як і кожна справжня наукова праця, рецензована монографія має деякі огріхи, пов'язані головним чином з «людським» фактором – технічні й контекстуальні.

Передусім наші зауваження стосуються логічного наповнення розділів авторськими текстами, які, звісно, мусили б «вписуватися» у заявлені назви тематичних блоків. Наприклад дещо «випадає» із загального контексту розвідка про стан державно-конфесійних відносин (мають такі, державно-релігійних) О. Е. Никитченка (с. 107-119), яка має виразніше релігієзнавче аніж філософське, звучання. Зовсім несподіваним є й уміщення у «філософському» розділі студії про марксистсько-ленінську ідеологічну спадщину в кримінальному праві Ю.Ю. Коломійця (с. 167-182). Її радше пасувало б умістити в «політологічному» зрізі праці. Власне тут й криється чимала проблема: у рецензованій монографії потрібно було умістити спеціальний «правознавчий» розділ, оскільки у сучасних гуманістичних науках «вододіл» галузей не є надто виразним, а переплітається з іншими науками – юриспруденцією, політологією, соціологією. Однак це наше побажання можна взяти на озброєння авторами вже у майбутніх схожих публікаціях. З академічного контексту «випадають» дві розвідки, присвячені скоріш за все практичним сторонам анексії Криму – О. М. Куцької та А. В. Лунькова (с. 339-357) та особливостям литовських еліт – К. Є. Пальшкова (с. 358-370), оскільки вони не корелюються із проблемним принципом добору рецензованих текстів. Далі «осібність» текстів визначають проблеми громадянської (с. 326-338) та соціокультурної ідентичностей (с. 424-433) Д. Ю. Арабаджиева та В. В. Малініна відповідно. Їх, вочевидь, слід було умістити в одному тематичному розділі, не роз'єднуючи штучно. Подібну тональність добору матеріалів мали тексти, які воедино могли б презентувати погляд на сучасні глобалізаційні процеси. Тому-то саме третій розділ монографії міг би увиразнювати ці погляди. До них слід було б додати текст В. О. Блінцова (с. 371-382).

Останнє зауваження стосується мови монографії, адже в цілому вона написана українською і лише чотири авторські тексти (Л. Н. Сумарокової, І. В. Шамші, Ю. Ю. Коломійця та В. Ф. Бурлачука) написані російською. Звісно, академічна спільнота нашої держави знає як українську, так і російську, позаяк довгий час була приречена на ексклюзивний білінгвізм у професійній діяльності. У контексті «розвінчання» цієї міфологеми, відповідальним за підготовку видання до друку вартувало

залучити до його колективу й іноземних, зокрема англомовних авторів – визнаних західних та східних авторитетів. До того ж видання значно б виграло, якби у ньому були розміщені іменний та тематичний покажчики, а також відомості про авторів, сферу їх наукових зацікавлень тощо.

В цілому колективна монографія «Гуманітарний дискурс: політика, управління, влада» є суттєвим внеском у полісемантичне розуміння сучасної української політичної науки, зокрема політології права, і може вважатися «стартовим майданчиком» для плідних наукових дискусій та зустрічей інколи цілком протилежних ідей та ідеологій, які й нині активно взаємодіють в академічному просторі нашої держави.

І. С. Монолатій
(Івано-Франківськ)